

Norsk-somaliske kjærlighetsforviklinger

For lesere av norsk-somaliske Roda Ahmeds (26) debutroman kan det være spesielt fristende å blande forfatteren med bokens hovedperson. Men dette bærer som alltid galt av sted.

Av Fredrik Giertsen

Roda Ahmed ble født i Hargeisa i Somalia, men kom til Norge som ettåring og er i dag gift med en etnisk nordmann. Hennes første bok, "Forberedelsen", er en jeg-roman, og dette kan tas som en invitasjon til å lete etter paralleller mellom Roda og hovedpersonen, Zara.

For det er mange likheter, og forskjellene er små: begge er unge norsk-somaliske kvinner fra Oslo Vest, men mens Roda altså ble født i Somalia, så er Zara annen-generasjons innvandrer. Og mens forfatteren vokste opp på Bygdøy, så vanker bokens hovedperson på St. Hanshaugen.

Og én ting er sikkert: Ingen av dem er spesielt typiske for Oslos somaliske miljø, og når jeg treffer den stolte debutanten hos forlaget, vil hun heller snakke om litteratur enn om sine landsmenn.

Universelle konflikter

– Jeg er en bokorm. Da jeg var syv år gammel lot mine foreldre meg få lånekort til Deichmann, og siden den gang har jeg slukt alt jeg har kommet over. Jeg er svært takknemlig for at jeg alltid har fått lese i fred. Mine favoritter er Sir V.S. Naipaul, Tom Wolfe, Maya Angelou og Toni Morrison.

"Forberedelsen" handler for en stor del om problemene Zara har i forbindelse med at hun må holde et kjærlighetsforhold til en nordmann skjult for sin egen familie. Men om boken ikke er en selvbiografi, hvordan har hun da skapt sine romanfigurer?

– Min hovedperson er basert på mange mennesker fra mange kulturer. Jeg har gjort grundig bakgrunnsarbeid og gjennomført et utall intervjuer. Zara befinner seg i spennet mellom to kulturer, og mellom individualismen og kollektivismen. I en litterær kjærlighetshistorie må det være en konflikt, og jeg oppfatter problemene som er forbundet med kjærligheten som universelle.

"Forberedelsen" har tydeligvis vakt oppsikt, for intervjuet jeg fikk med forfatteren var det siste i en lang rekke hun hadde innerst i kroken i Gyldendals lokaler. Og etterpå skulle hun til Grosvold på NRK. Grunnen til all denne oppmerksomheten er nok først og fremst at Norge dessverre fremdeles er sulteføret på bøker fra våre innvandrer miljøer, men

"Forberedelsen" er uansett en troverdig, om enn ikke akkurat spektakulær debut.

Visdom og svik

I boken beskrives de nordmennene Zara møter som velmenende, men stundom litt klumsete, mens hun i sin egen familie må holde sitt kjærlighetsforhold hemmelig. Etter hvert opplever hun også at de vil gifte henne bort til en ukjent somalier.

På spørsmål om den frie kjærligheten tross alt ikke er å foretrekke, svarer Roda litt unnvikende. Hun viser til en annen viktig karakter i boken, bestemoren Ayeeyo.

– For meg var min egen bestemor som et orakel, mens det virker som om de eldre i Norge gjerne blir sett på som et problem. Den sterke familieidentiteten, som inkluderer dette med å ta vare på de eldre, er det beste jeg bærer i meg fra den somaliske kulturen. Den klokkskapen som de eldre innehar blir satt høyere, og den blir i boken personifisert av bestemoren.

Roda mener altså at denne visdommen må legges vekt på også når det gjelder kjærligheten: Man burde lytte til de eldres råd, også når det gjelder valg av partner. Men det er én ting som Zara virkelig oppfatter som et stort svik fra de eldre, og det er at de ikke tar avstand fra omskjæring av jenter.

Attpåtil videreføres disse holdningene av de eldre kvinnene, som selv har lidd under dem: "En annen fortalte at moren hennes hadde tilkalt den samme damen som hadde omskåret henne, for å klippe henne litt opp, slik at det skulle bli lettere for ham å slippe til [på bryllupsnatten]".

Somalierne på Grønland

– Gjennom min egen oppvekst på Bygdøy ble jeg aldri utsatt for rasisme. Det kom først senere, når vi begynte å reise inn til byen. Jeg skriver om somalierne

“

– Jeg er en bokorm.

Roda Ahmed, norsk-somalisk bokdebutant bosatt i New York

på Grønland i boka mi, men jeg har aldri vanket der selv. Min omtale av dette miljøet baserer

– Gjennom min egen oppvekst på Bygdøy ble jeg aldri utsatt for rasisme. Det kom først senere, når vi begynte å reise inn til byen. Jeg skriver om somalierne på Grønland i boka mi, men jeg har aldri vanket der selv, sier Roda Ahmed som i følge Morgenbladet ikke har skrevet "den store norske innvandrerromanen".

FOTO: Gyldendal

seg på research, spesielt i form av intervjuer.

Nå går jeg selv forbi somalierne på Grønland hver eneste dag, og føler unektelig en del kulturelle barrierer. "Forberedelsen" blir som et lite nøkkelhull for den nysgjerrige. Roda beskriver sine "kjære landsmenn" som "arbeidsløse fabrikksonner [...] uten et eneste tidsfordriv", og bydelen selv som

og nærgående.

Til tross for den lett akademiske avstanden Roda Ahmed har til sin somaliske halvdel, oppfattes beskrivelsene av somaliske tradisjoner og lediggang i Norge som et strå hvassere enn det hun skriver om caffè latte-kulturen på St. Hanshaugen.

Det er mye som tyder på at dette var en bok som Roda Ahmed bare måtte skrive: Hun virket vel så interessert i å prate om bokhandlere i New York (der hun nå bor) og sine favorittbøker, og noe sier meg at dette kan bli en av våre første flerkulturelle forfattere som slipper ut av den tvangstrøen det er å være nettopp det. Men da trengs det enda mer innlevelse. ●

U Roda Ahmed

- Forfatter. Debuterte nylig med romanen "Forberedelsen".
- Født 1981 i Hargeisa, nord i Somalia, vokst opp på Bygdøy i Oslo, for tiden bosatt i New York.
- Har vakt oppsikt med sin debutbok og opptrådte nylig på programmet "Grosvold" på NRK.
- "Forberedelsen" er en kjærlighetshistorie og handler om det somaliske miljøet i Oslo, som Bygdøy-jenta fikk kjennskap til gjennom research.
- Beskriver seg selv som bokorm, som oppdaget verden på Deichmanske bibliotek.
- Favorittforfatterne er Sir V.S. Naipaul, Tom Wolfe, Maya Angelou og Toni Morrison.